

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

17. prosince 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Občanství Evropské unie – Články 18 a 21 SFEU – Vydání občana Unie do třetího státu – Osoba, která nabyla občanství Unie poté, co přemístila středisko svých životních zájmů do dožádaného členského státu – Oblast působnosti unijního práva – Zákaz vydávání uplatňovaný pouze na vlastní státní příslušníky – Omezení volného pohybu – Odůvodnění založené na zabránění beztrestnosti – Proporcionalita – Informování členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem – Povinnost dožádaného členského státu a členského státu původu požádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu – Neexistence“

Ve věci C-398/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo) ze dne 14. května 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 23. května 2019, v řízení týkajícím se vydání

BY

za přítomnosti:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin a N. Wahl, předsedové senátů, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe (zpravodajka), C. Lycourgos, I. Jarukaitis a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. června 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za BY K. Petersem, Rechtsanwalt,
- za německou vládu J. Möllerem, M. Hellmannem, R. Kanitzem, F. Halabim a A. Berg, jako zmocněnci,
- za Irsko M. Browne, G. Hodge, J. Quaney a A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s M. Gray, SC,

* Jednací jazyk: němčina.

- za řeckou vládu V. Karra, A. Magrippi a E. Tsaousi, jako zmocněnkyněmi,
- za lotyšskou vládu I. Kucina, V. Soņeca a L. Juškeviča, jako zmocněnkyněmi,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a R. Kissné Berta, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu J. Schmoll a M. Augustin, jako zmocněnkyněmi,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za rumunskou vládu L. Lițu, S.-A. Purzou a C.-R. Cantărem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi S. Grünheid a R. Troostersem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 24. září 2020,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 18 a 21 SFEU, jakož i rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).
- 2 Tato žádost byla předložena v souvislosti s žádostí ukrajinských orgánů zaslanou německým orgánům o vydání BY, ukrajinského a rumunského státního příslušníka, za účelem trestního stíhání.

Právní rámec

Evropská úmluva o vydávání

- 3 Článek 1 Evropské úmluvy o vydávání, podepsané dne 13. prosince 1957 v Paříži (dále jen „Evropská úmluva o vydávání“), stanoví:

„Smluvní strany se zavazují vzájemně si vydávat, v souladu s ustanoveními a podmínkami uvedenými v této Úmluvě, všechny osoby, proti kterým vedou příslušné orgány dožadující strany trestní stíhání pro trestný čin, nebo které jsou vyžadovány těmito orgány k výkonu trestu nebo ochranného opatření.“

- 4 Článek 6 této úmluvy, nadepsaný „Vydávání občanů“, stanoví:

„1. (a) Smluvní strany mají právo odmítnout vydání svých občanů.;

(b) Každá smluvní strana může prohlášením učiněným při podpisu nebo ukládání své ratifikační listiny nebo listiny o přístupu, v rozsahu, v jakém se jí to týká, a pro účely této Úmluvy vymezit pojem „občan“;

(c) Občanství bude určováno k době, kdy se přijímá rozhodnutí o vydání. [...]

2. Jestliže dožádaná strana nevydá svého občana, předá na žádost dožadující strany věc svým příslušným orgánům, aby mohly zahájit trestní stíhání, pokud to považují za vhodné. Spisy, informace a doličné věci, které se vztahují k trestnému činu, budou za tím účelem bezplatně předány způsobem uvedeným v odst. 1 článku 12. Dožadující strana bude informována o výsledku své žádosti.“

5 Článek 12 odst. 2 uvedené úmluvy stanoví:

„K žádosti bude přiložen:

- (a) originál nebo ověřená kopie vykonatelného rozsudku o trestu nebo rozhodnutí o uložení ochranného opatření, nebo příkazu k vzetí do vazby, nebo jiného příkazu, který má stejný účinek a byl vydán v souladu s řízením stanoveným právním řádem dožadující strany;
- (b) popis trestných činů, pro které se o vydání žádá; co nejpřesnější uvedení doby a místa jejich spáchání, právní kvalifikace a odkazu na příslušné právní předpisy;
- (c) kopie příslušných právních předpisů a tam, kde to není možné, prohlášení o právním stavu a co nejpřesnější popis žádané osoby spolu s jakoukoliv další informací, která pomůže zjistit její totožnost a státní občanství.“

6 Spolková republika Německo učinila prohlášení ve smyslu článku 6 Evropské úmluvy o vydávání tohoto znění:

„Vydávání německých státních občanů ze Spolkové republiky Německo do cizího státu je zakázáno článkem 16 odst. 2 první větou [Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (základní zákon pro Spolkovou republiku Německo) ze dne 23. května 1949 (BGBl 1949 I, s. 1)], a proto musí být ve všech případech odmítnuto.

Výraz ‚občan‘ ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. b) Evropské úmluvy o vydávání zahrnuje všechny Němce ve smyslu čl. 116 odst. 1 základního zákona pro Spolkovou republiku Německo.“

Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV

7 Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34) v čl. 1 odst. 1 a 2 stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají evropský zatýkací rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.“

Německé právo

Základní zákon pro Spolkovou republiku Německo

8 Článek 16 odst. 2 základního zákona pro Spolkovou republiku Německo stanoví:

„Žádný Němec nesmí být vydán do cizího státu. Zákon může stanovit odchylnou úpravu pro vydání do členského státu Evropské unie nebo k mezinárodnímu soudu, jsou-li přitom zaručeny zásady právního státu.“

Trestní zákoník

- 9 Ustanovení § 7 Strafgesetzbuch (trestní zákoník), ve znění účinném ve věci v původním řízení, stanoví:

„(1) Německé trestní právo se vztahuje na činy, které byly spáchány v cizím státě proti Němci, jestliže je čin v místě spáchání činu trestný nebo jestliže místo spáchání činu nepodléhá žádné trestní pravomoci.

(2) Na ostatní činy, které byly spáchány v cizím státě, se německé trestní právo vztahuje, jestliže je čin v místě spáchání činu trestný nebo jestliže místo spáchání činu nepodléhá žádné trestní pravomoci, a pokud pachatel

1. byl v době činu Němec nebo se jím po činu stal nebo
2. byl v době činu cizinec, byl dopaden v tuzemsku, a ačkoliv by zákon o vydávání jeho vydání vzhledem k povaze činu umožňoval, vydán nebyl, jelikož v přiměřené lhůtě nebyla podána žádost o vydání nebo byla zamítnuta nebo vydání nelze provést.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 BY je ukrajinským a rumunským státním příslušníkem. Narodil se na Ukrajině a žil v tomto státě až do roku 2012, kdy se přestěhoval do Německa. V roce 2014 nabyl rovněž rumunské státní občanství jakožto potomek rumunských státních příslušníků, kteří dříve žili v tehdy rumunské Bukovině. BY nikdy v Rumunsku nežil.
- 11 Dne 15. března 2016 podalo státní zastupitelství Ukrajiny na základě zatýkacího rozkazu vydaného ukrajinským soudem formální žádost o vydání BY za účelem trestního stíhání pro zneužití prostředků ukrajinského veřejného podniku. Tato žádost byla prostřednictvím ukrajinského ministerstva spravedlnosti předána Spolkové republice Německo.
- 12 Dne 26. července 2016 byl BY vzat do předběžné vazby. Usnesením předkládajícího soudu, Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně, Německo), ze dne 1. srpna 2016 byl BY umístěn do vydávací vazby. Dne 2. prosince 2016 byl BY po složení peněžité záruky podmíněně propuštěn v souladu s usnesením tohoto soudu ze dne 28. listopadu 2016.
- 13 Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vrchní státní zastupitelství v Berlíně, Německo) mezitím dopisem ze dne 9. listopadu 2016, k němuž bylo přiloženo usnesení ze dne 1. srpna 2016 uvedené v předchozím bodě, informovalo rumunské ministerstvo spravedlnosti o žádosti o vydání a dotázalo se, zda rumunské orgány zamýšlejí samy trestně stíhat BY jakožto rumunského státního příslušníka, který spáchal činy stíhatelné v cizině. Dopisem ze dne 22. listopadu 2016 toto ministerstvo odpovědělo, že rumunské orgány mohou o provedení trestního stíhání rozhodnout pouze na žádost ukrajinských orgánů. V návaznosti na doplňující žádost ze dne 2. ledna 2017, kterou se Vrchní státní zastupitelství v Berlíně dotazovalo, zda rumunské trestní právo umožňuje vést trestní stíhání pro předmětné činy, toto ministerstvo dne 15. března 2017 odpovědělo, že vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu jakožto podmínka pro vydání evropského zatýkacího rozkazu je podmíněno dostatečným důkazem o vině vyžádané osoby, a požádalo Vrchní státní zastupitelství v Berlíně, aby mu poskytlo dokumenty a kopie důkazů týkající se činů, které byly BY kladeny za vinu a které mu byly sděleny ukrajinskými orgány.
- 14 Předkládající soud z této odpovědi podle svých slov dovozuje, že rumunské právo v zásadě umožňuje stíhání rumunského státního příslušníka pro činy spáchané v cizině.

- 15 Podle tohoto soudu je vydání BY na Ukrajinu zákonné, ale může narážet na rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), jelikož rumunské justiční orgány formálně nerozhodly o případném vydání evropského zatýkacího rozkazu. Uvedený soud upřesňuje, že Spolková republika Německo sice nevydává vlastní státní příslušníky, avšak neexistuje žádný zákaz vydávání státních příslušníků jiných členských států. Předkládající soud se však zamýšlí nad tím, jaké důsledky má uvedený rozsudek pro výsledek věci, která mu byla předložena, a to z důvodu okolností vlastních této věci, které se liší od okolností věci, v níž byl vydán zmíněný rozsudek.
- 16 Předkládající soud zaprvé uvádí, že se BY usadil v Německu v okamžiku, kdy měl pouze ukrajinské státní občanství, a rumunské státní občanství nabyt až později. Pobyt BY v Německu tedy nespadá pod výkon práva, které mu přiznává čl. 21 odst. 1 SFEU. Podle předkládajícího soudu proto vyvstává otázka, zda jsou zásady formulované Soudním dvorem v rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), použitelné na situaci BY.
- 17 Zadruhé předkládající soud poukazuje na praktické obtíže při uplatňování zásad vyplývajících z uvedeného rozsudku. Poznnamenává, že rumunské justiční orgány mohou o tom, zda je účelné BY trestně stíhat, rozhodnout pouze tehdy, pokud mají k dispozici důkazy proti BY. Tyto důkazy přitom nepatří mezi skutečnosti přikládání k žádosti o vydání podle čl. 12 odst. 2 Evropské úmluvy o vydávání, takže je dožádaný členský stát nemůže těmto orgánům předat. Předání uvedených důkazů členskému státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, podle předkládajícího soudu každopádně může – stejně jako předání úplné žádosti o vydání – podléhat pouze svrchovanému rozhodnutí dožadujícího třetího státu.
- 18 Předkládající soud si proto klade otázku, zda jsou orgány členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem a které jsou informovány o existenci žádosti o vydání dožádaným členským státem, povinny požádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu, aby mohly posoudit možnost, že by samy vedly trestní stíhání. Taková žádost by mohla vést ke značným a stěžejí odůvodnitelným průtahům. V praxi by bylo rovněž obtížné požadovat, aby dožádaný členský stát požádal třetí stát, aby členskému státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, zaslal žádost, aby tuto osobu trestně stíhal.
- 19 Zatřetí předkládající soud upřesňuje, že německé trestní právo stanoví v § 7 odst. 2 trestního zákoníku podpůrnou příslušnost ke stíhání činů spáchaných v cizině, nedojde-li k vydání, a to i v případě cizích státních příslušníků. Klade si otázku, zda je za účelem vyhovění zásadě zákazu diskriminace zakotvené v článku 18 SFEU třeba použít toto ustanovení a prohlásit, že vydání občana Unie je nezákonné. Takový přístup by však podle názoru předkládajícího soudu ohrozil účinnost trestního stíhání.
- 20 Předkládající soud uvádí, že pokud by na základě této podpůrné příslušnosti bylo vydání občana Unie bez dalšího nezákonné, nebylo by totiž na základě jiného ustanovení německého práva možné vydat zatýkací rozkaz za účelem vydání, a tedy umístit dotčenou osobu do vydávací vazby. Kromě toho může být vnitrostátní zatýkací rozkaz v Německu vydán pouze na základě důvodného podezření, že byl čin spáchán, jež lze potvrdit až po analýze důkazů hovořících proti vyžádané osobě. K opatření těchto důkazů by německé orgány musely dožadujícímu třetímu státu nabídnout, že samy převezmou trestní stíhání, nebo jej přimět k tomu, aby takovou žádost podal, což způsobí další průtahy.
- 21 Za těchto podmínek se Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Uplatní se zásady vyplývající z rozsudku Soudního dvora [...] ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), týkající se použití článků 18 a 21 SFEU v případě žádosti třetího státu o vydání občana Unie i tehdy, když vyžádaná osoba přemístila středisko svých životních zájmů do dožádaného členského státu v době, kdy ještě nebyla občanem Unie?

- 2) Je členský stát původu, který byl informován o existenci žádosti o vydání, na základě rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), povinen požádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu, aby mohl posoudit možnost, že by sám vedl trestní stíhání?
- 3) Je členský stát, který od třetího státu obdržel žádost o vydání občana Unie, povinen na základě rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání, pokud mu to jeho vnitrostátní právo umožňuje?“

K pravomoci Soudního dvora

- 22 Irsko namítá nedostatek pravomoci Soudního dvora rozhodnout o projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Uvádí, že právní situace občana Unie spadá do působnosti unijního práva pouze tehdy, pokud tento občan využil práva volného pohybu v okamžiku, kdy již měl status občana Unie. Nicméně v případě BY tomu tak v okamžiku, kdy přemístil středisko svých životních zájmů z Ukrajiny do Německa, nebylo. BY tudíž podle Irska nezaložil svůj pobyt v Německu na výkonu práva vyplývajícího z článku 21 SFEU a nejednal jakožto občan Unie, takže se nemůže dovolávat článku 18 SFEU.
- 23 Je třeba konstatovat, že tato argumentace splývá s posouzením první otázky předkládajícího soudu, jejíž podstatou je, zda jsou články 18 a 21 SFEU, jak byly vyloženy Soudním dvorem v rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), použitelné na situaci občana Unie, který stejně jako BY přemístil středisko svých životních zájmů do jiného členského státu, než jehož je státním příslušníkem, v okamžiku, kdy ještě neměl status občana Unie.
- 24 Je přitom zjevné, že Soudní dvůr má pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu relevantní prvky výkladu, které mu umožní určit, zda je unijní právo na takovou situaci použitelné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, body 43 a 56).
- 25 Tato pravomoc není zpochybněna okolností, že v případě záporné odpovědi na první otázku v tom smyslu, že se články 18 a 21 SFEU na tuto situaci nepoužijí, již není namístě posuzovat druhou a třetí otázku.
- 26 Z toho plyne, že Soudní dvůr má pravomoc o projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce rozhodnout.

K předběžným otázkám

K první otázce

- 27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 18 a 21 SFEU vykládány v tom smyslu, že se použijí na situaci občana Unie, který je státním příslušníkem členského státu pobývajícím na území jiného členského státu a vztahuje se na něj žádost o vydání, kterou tento jiný členský stát obdržel od třetího státu, i když tento občan přemístil středisko svých životních zájmů do tohoto jiného členského státu v okamžiku, kdy ještě neměl status občana Unie.
- 28 Je třeba připomenout, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. září 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, bod 30), který se stejně jako projednávaná věc týkal žádosti o vydání podané třetím státem, se kterým Unie neuzavřela dohodu o vydávání, rozhodl, že v případě neexistence takové dohody sice pravidla pro vydávání spadají do pravomoci členských států, nicméně situace spadající do působnosti článku 18 SFEU ve spojení s ustanoveními Smlouvy o FEU týkajícími se občanství Unie zahrnují zejména situace týkající se výkonu svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané článkem 21 SFEU.

- 29 Z judikatury Soudního dvora přitom vyplývá, že státní příslušník členského státu, který má z tohoto titulu status občana Unie a legálně pobývá na území jiného členského státu, spadá do působnosti unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. října 2003, *Garcia Avello*, C-148/02, EU:C:2003:539, body 26 a 27, a ze dne 8. června 2017, *Freitag*, C-541/15, EU:C:2017:432, bod 34).
- 30 Státní příslušník jednoho členského státu, který pobývá v jiném členském státě, má proto z důvodu svého statusu občana Unie právo dovolávat se čl. 21 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. října 2004, *Zhu a Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, bod 26, a ze dne 2. října 2019, *Bajratari*, C-93/18, EU:C:2019:809, bod 26 a citovaná judikatura) a spadá do působnosti Smluv ve smyslu článku 18 SFEU, který upravuje zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. září 2016, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 31 a citovaná judikatura, a ze dne 13. listopadu 2018, *Raugevicius*, C-247/17, EU:C:2018:898, bod 27).
- 31 Skutečnost, že tento občan Unie nabytí státní příslušnost členského státu, a tudíž status občana Unie, až v okamžiku, kdy již pobýval v jiném členském státě, než jehož státní příslušnost později nabytí, nemůže tento závěr vyvrátit. Opačný výklad, který by bránil takovému občanovi v uplatňování práv přiznaných statutem občana Unie, by totiž ohrozil užitečný účinek tohoto statusu, který je předurčen být základním statutem státních příslušníků členských států (v tomto ohledu viz rozsudek ze dne 20. září 2001, *Grzelczyk*, C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31).
- 32 Totéž platí v případě, že občan Unie, o jehož vydání je žádáno, má rovněž státní příslušnost třetího státu, který je původcem této žádosti. Dvojitá státní příslušnost některého členského státu a třetího státu totiž nemůže zbavit dotyčnou osobu svobod, které pro něj jakožto státního příslušníka členského státu vyplývají z unijního práva (rozsudek ze dne 13. listopadu 2018, *Raugevicius*, C-247/17, EU:C:2018:898, bod 29 a citovaná judikatura).
- 33 Ve věci v původním řízení z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že BY, rumunský státní příslušník, využívá jakožto občan Unie svého v článku 21 SFEU stanoveného práva pobytu v jiném členském státě, v projednávaném případě ve Spolkové republice Německo, takže jeho situace spadá do působnosti Smluv ve smyslu článku 18 SFEU, navzdory okolnosti, že přemístil středisko svých životních zájmů do posledně uvedeného členského státu v okamžiku, kdy ještě nenabyt rumunskou státní příslušnost, a dále že je rovněž státním příslušníkem dožadujícího třetího státu.
- 34 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na první otázku odpovědět tak, že články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že se použijí na situaci občana Unie, který je státním příslušníkem členského státu pobývajícím na území jiného členského státu a vztahuje se na něj žádost o vydání, kterou tento jiný členský stát obdržel od třetího státu, i když tento občan přemístil středisko svých životních zájmů do tohoto jiného členského státu v okamžiku, kdy ještě neměl status občana Unie.

K druhé otázce

- 35 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které mu jsou položeny (rozsudky ze dne 13. září 2016, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, bod 33, a ze dne 8. června 2017, *Freitag*, C-541/15, EU:C:2017:432, bod 29).
- 36 V projednávané věci se předkládající soud prostřednictvím druhé otázky zamýšlí nad tím, jaké povinnosti by mohly v rámci provádění výměny informací uvedené v bodech 47 až 49 rozsudku ze dne 6. září 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630), příslušet členskému státu, jehož je vyžádána osoba státním příslušníkem a občanem Unie a vztahuje se na něj žádost třetího státu o vydání směřovaná členskému státu, na jehož území tato osoba pobývá. Tato otázka, tak jak byla formulována tímto

soudem, se týká případné existence povinnosti členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, požádat dožadující třetí stát, aby mu předal spis týkající se trestného činu, jehož spáchání je této osobě kladeno za vinu.

- 37 Jelikož je však tato výměna informací založena na spolupráci obou těchto členských států a předkládající soud se v odůvodnění své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zabývá povinnostmi jednoho či druhého z těchto členských států, je třeba za účelem poskytnutí úplné odpovědi tomuto soudu mít za to, že cílem druhé otázky je rovněž určit povinnosti příslušející dožádanému členskému státu v rámci výměny informací uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku.
- 38 Za těchto podmínek je třeba druhou otázku předkládajícího soudu přeformulovat a vycházet z toho, že její podstatou je, zda musí být články 18 a 21 SFEU vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, jehož státním příslušníkem je vyžádaná osoba – občan Unie, na nějž se vztahuje žádost o vydání, kterou třetí stát zaslal jinému členskému státu, byl tímto jiným členským státem informován o existenci této žádosti, jsou jeden nebo druhý z těchto členských států povinny požádat dožadující třetí stát o předání kopie trestního spisu, aby umožnil členskému státu, jehož je tato osoba státním příslušníkem, posoudit možnost, že by sám vedl trestní stíhání.
- 39 Zaprvé je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora mohou vnitrostátní pravidla členského státu upravující vydávání, která jako ve věci v původním řízení zavádějí rozdílné zacházení v závislosti na tom, zda je vyžádaná osoba státním příslušníkem tohoto členského státu, nebo státním příslušníkem jiného členského státu, jelikož mají za následek, že státním příslušníkům jiných členských států, kteří legálně pobývají na území dožádaného státu, nebude poskytnuta ochrana před vydáním, které požívají příslušníci naposled uvedeného členského státu, ovlivnit svobodu pohybu prvně uvedených státních příslušníků v rámci Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 32, a ze dne 10. dubna 2018, Piscioti, C-191/16, EU:C:2018:222, bod 44).
- 40 Z toho plyne, že v takové situaci, jaká nastala ve věci v původním řízení, vede nerovné zacházení spočívající v umožnění vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu než dožádaného členského státu, k omezení svobody pohybovat se a pobývat na území členských států ve smyslu článku 21 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 33, a ze dne 10. dubna 2018, Piscioti, C-191/16, EU:C:2018:222, bod 45).
- 41 Takové omezení může být odůvodněno pouze tehdy, když se zakládá na objektivních hlediscích a je přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem (rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 34).
- 42 Soudní dvůr v této souvislosti uznal, že cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti osob, které spáchaly trestný čin, musí být považován za legitimní a může odůvodnit opatření směřující k omezení základní svobody, jako je svoboda upravená v článku 21 SFEU, pokud je takové opatření nezbytné pro ochranu zájmů, které má zaručit, a pouze v rozsahu, v němž těchto cílů nemůže být dosaženo méně omezujícími opatřeními (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 37 a 38, a ze dne 2. dubna 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 60).
- 43 Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že prvořadá je výměna informací s členským státem, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, s cílem případně poskytnout orgánům tohoto členského státu možnost vydat evropský zatýkácí rozkaz za účelem trestního stíhání. Pokud tedy jiný členský stát, v němž tato osoba legálně pobývá, obdrží od třetího státu žádost o vydání, je povinen informovat členský stát, jehož je uvedená osoba státním příslušníkem, a případně mu na jeho žádost předat tuto osobu v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí 2002/584, pokud je posledně uvedený členský stát na základě svých vnitrostátních právních předpisů příslušný ke stíhání vyžádané osoby za činy

spáchané mimo jeho území (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 48 a 50, ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, bod 51, a ze dne 2. dubna 2020, Ruská Federace, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 70).

- 44 Kromě toho, aby byl zachován cíl spočívající v zabránění nebezpečí beztrestnosti vyžádané osoby ohledně činů, jejichž spáchání je jí kladeno za vinu v žádosti o vydání, musí se evropský zatýkácí rozkaz, který byl případně vydán členským státem, jehož je tato osoba státním příslušníkem, týkat přinejmenším týchž činů, jejichž spáchání je uvedené osobě kladeno za vinu v žádosti o vydání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti, C-191/16, EU:C:2018:222, bod 54).
- 45 Naproti tomu v případě, že členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, evropský zatýkácí rozkaz nevydá, může dožádaný členský stát vyžádanou osobu vydat za podmínky, že ověří, jak vyžaduje judikatura Soudního dvora, že vydání nebude mít nepříznivý dopad na práva uvedená v článku 19 Listiny základních práv Evropské unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 60).
- 46 Právě ve světle těchto úvah je třeba zadruhé s ohledem na otázky, jež si klade předkládající soud, poskytnout upřesnění týkající se uskutečňování výměny informací zmíněné v bodě 43 tohoto rozsudku.
- 47 V tomto ohledu z bodů 55 a 56 rozsudku ze dne 10. dubna 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222), v podstatě vyplývá, že dožádaný členský stát splní informační povinnost uvedenou v bodě 43 tohoto rozsudku tím, že příslušným orgánům členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, umožní, aby požádaly o předání této osoby v rámci evropského zatýkácího rozkazu.
- 48 Za tímto účelem musí dožádaný členský stát v souladu se zásadou loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU, podle kterého se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 42), informovat příslušné orgány členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, nejen o existenci žádosti o vydání, která se jí týká, ale i o všech právních a skutkových okolnostech sdělených dožadujícím třetím státem v rámci této žádosti o vydání; tyto orgány jsou nicméně povinny respektovat důvěrnost takových informací, pokud ji uvedený třetí stát, který byl v tomto směru náležitě informován, požadoval. Kromě toho je rovněž na dožádaném členském státu, aby uvedené orgány informoval o každé změně situace, v níž se vyžádaná osoba nachází, která je relevantní pro případné vydání evropského zatýkácího rozkazu na tuto osobu, v souladu s tím, co bylo uvedeno v bodech 43 a 44 tohoto rozsudku.
- 49 Naproti tomu dožádaný členský stát ani členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, nemohou mít na základě unijního práva povinnost žádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu.
- 50 Vedle toho, že taková povinnost nemá za současného stavu žádný právní základ v unijním právu, by rovněž byla neslučitelná s cíli, na kterých spočívá výměna informací uvedená v bodě 43 tohoto rozsudku, jelikož podle judikatury Soudního dvora je tato výměna informací zasazena do kontextu cíle chránit občany Unie před opatřeními, která by je mohla zbavit práv volného pohybu a pobytu zakotvených v článku 21 SFEU, a současně bojovat proti beztrestnosti trestných činů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 47).
- 51 Pokud by totiž dožádaný členský stát nebo členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, byly povinny žádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu, mohl by být postup vydávání značně zkomplikován a jeho délka by mohla být podstatně prodloužena, čímž by v konečném důsledku mohl být ohrožen cíl zabránění takové beztrestnosti.

- 52 Navíc je třeba uvést, že judikatura připomenutá v bodě 43 tohoto rozsudku vychází z předpokladu, že členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, sám posoudí účelnost vydání evropského zatýkacího rozkazu, pokud je dožádaným členským státem informován o existenci žádosti o vydání týkající se jeho státního příslušníka. Stejně tak je třeba mít za to, že se členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, může rozhodnout požádat dožadující třetí stát o předání trestního spisu za účelem posouzení účelnosti případného stíhání v rámci výkonu diskreční pravomoci spadající pod jeho svrchovanost v trestních věcech a v souladu s pravidly svého vnitrostátního práva.
- 53 Z výše uvedeného vyplývá, že orgány dožádaného členského státu mohou s přihlédnutím ke všem okolnostem věci a za podmínky, že řádně informovaly orgány členského státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, v souladu s tím, co bylo upřesněno v bodě 48 tohoto rozsudku, pokračovat v postupu vydávání a případně přistoupit k vydání této osoby, pokud členský stát, jehož je uvedená osoba státním příslušníkem, nevydá v přiměřené lhůtě evropský zatýkací rozkaz.
- 54 V takovém případě tedy dožádaný členský stát může přistoupit k tomuto vydání, aniž by byl po uplynutí takové přiměřené lhůty povinen vyčkat, než členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, přijme formální rozhodnutí, kterým upustí od vydání evropského zatýkacího rozkazu na tuto osobu. Opačný přístup by totiž šel nad rámec toho, co s sebou nese použití mechanismů spolupráce a vzájemné pomoci, které existují v trestních věcech podle unijního práva, a mohl by způsobit nepřiměřené průtahy v postupu vydávání.
- 55 V tomto ohledu přísluší dožádanému členskému státu, aby v zájmu právní jistoty poskytl členskému státu, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, přiměřenou lhůtu, po jejímž uplynutí se v případě, že posledně uvedený členský stát evropský zatýkací rozkaz nevydá, případně přistoupí k vydání této osoby. Taková lhůta musí být stanovena s přihlédnutím ke všem okolnostem věci, zejména k případnému vzetí uvedené osoby do vazby na základě postupu vydávání a ke složitosti věci.
- 56 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, jehož státním příslušníkem je vyžádaná osoba – občan Unie, na nějž se vztahuje žádost o vydání, kterou třetí stát zaslal jinému členskému státu, byl tímto jiným členským státem informován o existenci této žádosti, není ani jeden z těchto členských států povinen žádat dožadující třetí stát o předání kopie trestního spisu, aby členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, mohl posoudit možnost, že by uvedenou osobu sám trestně stíhal. Jestliže dožádaný členský stát náležitě informoval členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, o existenci žádosti o vydání, o všech právních a skutkových okolnostech sdělených dožadujícím třetím státem v rámci této žádosti, jakož i o jakékoli změně situace, v níž se vyžádaná osoba nachází, která je relevantní pro účely případného vydání evropského zatýkacího rozkazu na tuto osobu, může dožádaný členský stát tuto osobu vydat, aniž by musel vyčkat, než členský stát, jehož je uvedená osoba státním příslušníkem, formálním rozhodnutím upustí od vydání takového zatýkacího rozkazu týkajícího se přinejmenším týchž činů, jež jsou uvedeny v žádosti o vydání, pokud posledně uvedený členský stát takový zatýkací rozkaz nevydá v přiměřené lhůtě, kterou mu v tomto ohledu poskytl dožádaný členský stát s přihlédnutím k všem okolnostem věci.

K třetí otázce

- 57 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 18 a 21 SFEU vykládány v tom smyslu, že členský stát, který od třetího státu obdržel žádost o vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, za účelem trestního stíhání, je povinen odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání, pokud mu to jeho vnitrostátní právo umožňuje.
- 58 Je třeba připomenout, že vydání je postupem, který směřuje k boji proti beztrestnosti osoby, která se nachází na území jiného státu než státu, na jehož území údajně spáchala trestný čin. Vzhledem k zásadě *aut dedere, aut judicare* (vydat, nebo stíhat) je sice nevydání vlastních státních příslušníků

obecně vyrovnáno možností dožádaného členského státu stíhat vlastní státní příslušníky za závažné trestné činy spáchané mimo jeho území, avšak tento členský stát je zpravidla k rozhodnutí o takových činech nepřislušný, jestliže ani pachatel, ani oběť údajně spáchaného trestného činu nemá státní příslušnost uvedeného členského státu. Vydání tedy umožňuje zabránit tomu, aby trestné činy spáchané na území státu osobami, které z něj uprchnou, zůstaly nepotrestány (rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 39).

- 59 V tomto kontextu Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní pravidla, která umožňují vyhovět žádosti o vydání za účelem stíhání a soudního rozhodnutí ve třetím státě, kde byl trestný čin údajně spáchán, se jeví jako přiměřená k dosažení sledovaného cíle, s výhradou neexistence alternativního opatření méně zasahujícího do výkonu práv přiznaných článkem 21 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, body 40 a 41).
- 60 V projednávané věci je však otázka předkládajícího soudu zasazena do kontextu, v němž by na rozdíl od toho, co je uvedeno v bodě 58 tohoto rozsudku, vnitrostátní právo dožádaného členského státu umožňovalo tomuto členskému státu stíhat cizího státního příslušníka za trestné činy spáchané mimo jeho území. Tento soud uvádí, že v případě nevydání jsou německé orgány činné v trestním řízení na základě § 7 odst. 2 trestního zákoníku podpůrně příslušné ke stíhání činů spáchaných v cizině, a to i v případě, že tyto činy byly spáchány cizím státním příslušníkem.
- 61 Německá vláda má za to, že takový výklad § 7 odst. 2 bodu 2 trestního zákoníku provedený předkládajícím soudem je nesprávný. Podle této vlády se podpůrná příslušnost stanovená v tomto ustanovení uplatní pouze tehdy, když dožadující třetí stát nemůže nebo nechce vést trestní stíhání. Tak tomu však ve věci v původním řízení není, takže uvedené ustanovení neumožňuje trestně stíhat BY v Německu.
- 62 V této souvislosti je třeba připomenout, že Soudní dvůr musí při výkladu ustanovení vnitrostátního právního řádu v zásadě vycházet z posouzení vyplývajícího z předkládacího rozhodnutí. Podle ustálené judikatury totiž Soudní dvůr nemá pravomoc vykládat vnitrostátní právo členského státu (rozsudek ze dne 7. srpna 2018, Banco Santander a Escobedo Cortés, C-96/16 a C-94/17, EU:C:2018:643, bod 57 a citovaná judikatura).
- 63 Třetí otázku je tedy třeba zkoumat na základě výkladu § 7 odst. 2 trestního zákoníku, jak vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Předkládajícímu soudu případně přísluší, aby ověřil správnost tohoto výkladu.
- 64 Je však třeba mít za to, že články 18 a 21 SFEU nemohou být vykládány v tom smyslu, že by dožádaný členský stát byl povinen odmítnout vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, a sám proti němu vést trestní stíhání pro činy spáchané ve třetím státě, pokud vnitrostátní právo dožádaného členského státu opravňuje tento stát stíhat tohoto občana Unie za určité trestné činy spáchané ve třetím státě.
- 65 V takovém případě by totiž povinnost odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání vedla k tomu, že by byl dožádaný členský stát zbaven možnosti, aby sám rozhodl o účelnosti zahájení trestního stíhání proti uvedenému občanovi na základě vnitrostátního práva s přihlédnutím ke všem okolnostem projednávaného případu, včetně vyhlídek, že takové stíhání vyústí v odsouzení pachatele na základě dostupných důkazů. Taková povinnost by tedy šla nad rámec toho, co může unijní právo požadovat stran výkonu posuzovací pravomoci, kterou disponuje tento členský stát, pokud jde o účelnost stíhání v takové oblasti, jako je trestní právo, která podle ustálené judikatury Soudního dvora spadá do pravomoci členských států, i když jsou tyto členské státy povinny při výkonu této pravomoci dodržovat unijní právo (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2019, Rimševičs a ECB v. Lotyšsko, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 57).

- 66 Z toho vyplývá, že pokud – jako ve věci v původním řízení – dožádaný členský stát obdrží od třetího státu žádost o vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, za účelem trestního stíhání, vyvstává v unijním právu pouze otázka, zda dožádaný členský stát může jednat vůči tomuto občanu Unie způsobem méně zasahujícím do výkonu jeho práva na volný pohyb a pobyt tím, že zvaží předání tohoto občana členskému státu, jehož je tento občan státním příslušníkem, a nevydá ho do dožadujícího třetího státu (obdobně viz rozsudek ze dne 10. dubna 2018, Piscioti, C-191/16, EU:C:2018:222, bod 50).
- 67 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že členský stát, který od třetího státu obdržel žádost o vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, za účelem trestního stíhání, není povinen odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání, pokud mu to jeho vnitrostátní právo umožňuje.

K nákladům řízení

- 68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že se použijí na situaci občana Evropské unie, který je státním příslušníkem členského státu pobývajícím na území jiného členského státu a vztahuje se na něj žádost o vydání, kterou tento jiný členský stát obdržel od třetího státu, i když tento občan přemístil středisko svých životních zájmů do tohoto jiného členského státu v okamžiku, kdy ještě neměl status občana Unie.
- 2) Články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, jehož státním příslušníkem je vyžádaná osoba – občan Unie, na nějž se vztahuje žádost o vydání, kterou třetí stát zaslal jinému členskému státu, byl tímto jiným členským státem informován o existenci této žádosti, není ani jeden z těchto členských států povinen žádat dožadující třetí stát o předání kopie trestního spisu, aby členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, mohl posoudit možnost, že by uvedenou osobu sám trestně stíhal. Jestliže dožádaný členský stát náležitě informoval členský stát, jehož je vyžádaná osoba státním příslušníkem, o existenci žádosti o vydání, o všech právních a skutkových okolnostech sdělených dožadujícím třetím státem v rámci této žádosti, jakož i o jakékoli změně situace, v níž se vyžádaná osoba nachází, která je relevantní pro účely případného vydání evropského zatýkacího rozkazu na tuto osobu, může dožádaný členský stát tuto osobu vydat, aniž by musel vyčkat, než členský stát, jehož je uvedená osoba státním příslušníkem, formálním rozhodnutím upustí od vydání takového zatýkacího rozkazu týkajícího se přinejmenším týchž činů, jež jsou uvedeny v žádosti o vydání, pokud posledně uvedený členský stát takový zatýkací rozkaz nevydá v přiměřené lhůtě, kterou mu v tomto ohledu poskytl dožádaný členský stát s přihlédnutím k všem okolnostem věci.
- 3) Články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že členský stát, který od třetího státu obdržel žádost o vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, za účelem trestního stíhání, není povinen odmítnout vydání a sám provést trestní stíhání, pokud mu to jeho vnitrostátní právo umožňuje.

Podpisy.